

Die Ausbildung der höheren Lehrer an der Universität. Denkschrift der philosophischen Fakultät der Friedrich-Wilhelms-Universität Berlin. Quelle u. Meyer, Leipzig, 1925. 32 l.

A forradalmak után bekövetkezett iskolareformok Németországban is, mint nálunk, szükségképen megérlelték a belátást, hogy a jó iskolát nem szervezeti változtatásokkal lehet megteremteni, hanem a jó tanár teszi az iskolát is jóvá. Nálunk az új középiskolai törvényt nyomon követte az 1924. évi 27. t.-c. a középiskolai tanárok képzéséről és képesítéséről, Németországban a címben jelzett emlékirat még csak ezután eszközözendő rendelkezések elvszerűségét foglalja össze. Tekintve, hogy a törvényszabta keretek között a tanárképzés ügye nálunk most van a megvalósulás stádiumában, nem érdektelen megismerünk, hogyan vélekednek a berlini filozófiai fakultás tanárai és a gyakorlat emberei, a középiskolai tanárképzés általános elveiről.

Alapelv az, hogy a középiskolai tanároknak tudományos képzettségre van szükségük, ezt pedig csak az egyetemen kaphatják meg. Ott is felmerült az a gondolat, hogy a tanárképzés az egyetemtől függetlenül történjék, nem érdektelen szembeszáll az ilyen újítással, annyival is inkább, mert ma már számol azzal, hogy ne csak tudományos kutatásokra készítse elő hallgatóit, hanem tekintettel van sajátlagos jövő hivatásukra is; azért nem pedagogizál, mert hiszen a német egyetem hagyományainál fogva elsősorban tudományos intézmény. Nem kicsinyli le az ismeretközlés, nevelés-oktatás kérdéseit; ezek maguk is tárgyai a tudományos vizsgálódásnak, de vallja, hogy a középiskolai tanításban a pedagógiai momentum csak a formát adja, az oktatás kellő tárgyi tudás nélkül szellemi vérszegénységben merül ki. A tanárnak ezt a tárgyi tudást az egyetemen kell megszereznie.

Nem lehet felhozni ez ellen azt, hogy más az a tudás, amelyet az egyetem nyújt s más az, amelyre a középiskolai tanárnak van szüksége. Ez más fakultásnál is így van. Minden német tradíció ellenére volna, ha a tanár csak annyit tanulna, amennyire az iskolában szüksége lesz. Viszont szükségesnek tartja az emlékirat, hogy a középiskolai tanulmányok anyaga az egyetemen tárgyalassék. Az egyetemen a hallgatóknak bizonyos fokozatosság szerint kellene tanulmányaikat végeznök. Kezdők nem hallgathatnak azonnal rendszeres tudományos előadásokat. Különösen a matematikában és a természettudományokban van szükség bevezetésszerű előadásokra, amelyekkel kapcsolatban megismernék azokat a módszereket is, melyeket a középiskolában követniök kell, továbbá az iskolai laboratóriumokat, a gyakorlati élet fontosabb jelenségeit s e fokon szerezhetnének bizonyos technikai készséget is.

Felhozzák az egyetemmel szemben, hogy specialistákat nevel, míg a középiskolai tanárnak át kell tudnia tekinteni tudományszakja általános elveit és eredményeit. Ezzel szemben

rámutat az emlékirat arra, hogy ilyen áttekintésnek a feltétele a részletek biztos ismerete. Minden igazi tudás a részletek ismeretével kezdődik. A szerves tudás kialakulásának menetét kellene követni a képzésnek is. A középiskolai tanár bizonyos értelemben vett enciklopedikus műveltségét helyesen csak választott szakcsoportjával kapcsolatban szerezheti meg, azért kell, hogy e csoportok egymással benső összefüggésben legyenek. Az egyetemi előadásokon kívül e tekintetben különösen fontos a jól megszervezett könyvtár.

Az egyetemi tanárképzésnek nemcsak a tudományos képzettség, hanem bizonyos képességek és készségek megszerzésére is tekintettel kell lennie. Így fontos, hogy a leendő tanárnak legyen jó kiejtése és előadása, a filológusok (a klasszikusok is) beszéljék a nyelvet; a készségek közül legfontosabb a rajzolási készség. A szakcsoportokra való tekintet nélkül minden tanárjelöltnek módot kell adni arra, hogy a tudományos segédeszközöket megismerje. Az emlékirat végül rámutat a továbbképző tanfolyamok fontosságára.

A gyakorlati kiképzést az emlékirat a tudományos képzettség megszerzése után az egyetemtől függetlenül tartja megvalósíthatónak.

Kisparti János.

Dr. Johannes Prüfer: Pädagogische Vorträge für Eltern. A lipcsei Teubner-cég kiadása. 1925; VIII+228 l. Ára vászonkötésben 8 márka.

A nevelés tudományától a nevelés művészetéig, az elmélettől a gyakorlatig, a szavaktól a tettekhez hosszú út vezet, amely a tapasztalások birodalmába torkollik. Bátran elmondhatni, hogy tapasztalások híján a nevelő csak műkedvelő, mert a „tapasztalt nevelő” részben már magában foglalja a „jó nevelő” biztosítékát. Ezen igazság felismerésének folyamánaként 1913-ban Lipcsében alakult egy *Ausschuss zur Errichtung eines Archivs für Erziehungserfahrungen*, amelynek többi közt az ismert Eduard Spranger is tagja volt. A világháború ezt a sokat ígérő gyűjtőmunkát is megakasztotta, de a meglevő anyagot átvette az 1916-ban alapított *Deutsche Gesellschaft zur Förderung häuslicher Erziehung* és szaktudással párosult buzgalommal folytatta az *Eltern und Kind* c. negyedéves folyóiratában. Ennek a Társaságnak lelkes megalapítója és fáradhatatlan vezetője, Johannes Prüfer lipcsei főigazgató, immár szélesebb köröknek hozzáférhetővé tette 10 éves munkálkodásának eredményeit a *Pädagogische Vorträge für Eltern* c. könyvben, amelynek címlapján olvasható következő szokatlan kitétel: „számos szülő, tanító és orvos közreműködésével” már eleve felkelti érdeklődésünket és fokozza bizalmunkat. (A felsorolt 50 munkatárs közül 28 nő.) A 10 előadás, amely szülői értekezletek alkalmával már eddig is fényesen bevált, felöleli a házi nevelésnek egész területét. A szerző mindenekelőtt a nevelőnek helyes viszonyát tárgyalja a gyermekhez; ezt követik a